ECOLOGISCH ONDERZOEK EN ADVIES

MOLENWEG (ONG.)

TE HEINO

Ecologie

Rapportage ecologisch onderzoek en advies

Molenweg (ong.) te Heino

Opdrachtgever	Vollmer & Partners Arnhemseweg 6 3817 CH Amersfoort
Rapportnummer	12671.001 en 12671.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	23 juni 2020
Vestiging	Overijssel Wilhelm Röntgenstraat 7a 8013 NE Zwolle 088 - 5001600 zwolle@econsultancy.nl
Opsteller	F.M. van der Heide, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. RJ Stoffer
Paraaf	

Kwaliteitszorg
Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 GEBIEDSBESCHRIJVING 2

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving 2
2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen 5

3 ONDERZOEKSMETHODIEK 6

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING 7

4.1 Zorgplicht 7
4.2 Soortenbescherming 7
4.3 Gebiedenbescherming 8
4.4 Houtopstanden 9

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN 10

5.1 Vogels 10
5.2 Vleermuizen 12
5.3 Grondgebonden zoogdieren 12
5.4 Reptielen, amfibieën en vissen 15
5.5 Ongewervelden 15
5.6 Overige soorten 16
5.7 Vaatplanten 16

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING 17

6.1 Broedvogels 17
6.2 Grondgebonden zoogdieren 19
6.3 Amfibieën 20
6.4 Overige soort(groep)en 20

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING 21

7.1 Natura 2000 21
7.2 Natuurnetwerk Nederland 22

8 HOUTOPSTANDEN 23

9 BIODIVERSITEIT EN NATUURWAARDEN 24

9.1 Knelpunten en barrières 24
9.2 Kansen 25

10 SAMENVATTING EN CONCLUSIES 27

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Vollmer & Partners opdracht gekregen voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek en het geven van advies met betrekking tot de voorgenomen plannen aan de Molenweg (ong.) te Heino.

De opdracht bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Quickscan Wet natuurbescherming (projectnummer 12671.001);
2. Ecologisch advies ten behoeve van biodiversiteit (projectnummer 12671.003);
3. Ecologisch advies in de ontwerpfase ten behoeve van klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen (projectnummer 12671.004).

Quickscan Wet natuurbescherming
De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Ecologisch advies biodiversiteit
Op basis van het veldbezoek van de quickscan is gekeken naar de knelpunten en kansen voor het verhogen van de lokale biodiversiteit. De knelpunten, kansen en daaruit voortvloeiende ingrepen zijn samen met een advies in dit rapport opgenomen.

Ecologisch advies biodiversiteit, klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen
Zodra de ontwerpvarianten uitgewerkt zijn door de initiatiefnemer zal Econsultancy de varianten bespreken met de initiatiefnemer en adviseren met betrekking tot biodiversiteit, klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen. Dit advies is daarom niet opgenomen in onderhavig rapport.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 10 ha) ligt aan de Molenweg (ong.), circa 800 m ten westen van de kern van Heino. Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 211.842, Y = 495.438. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

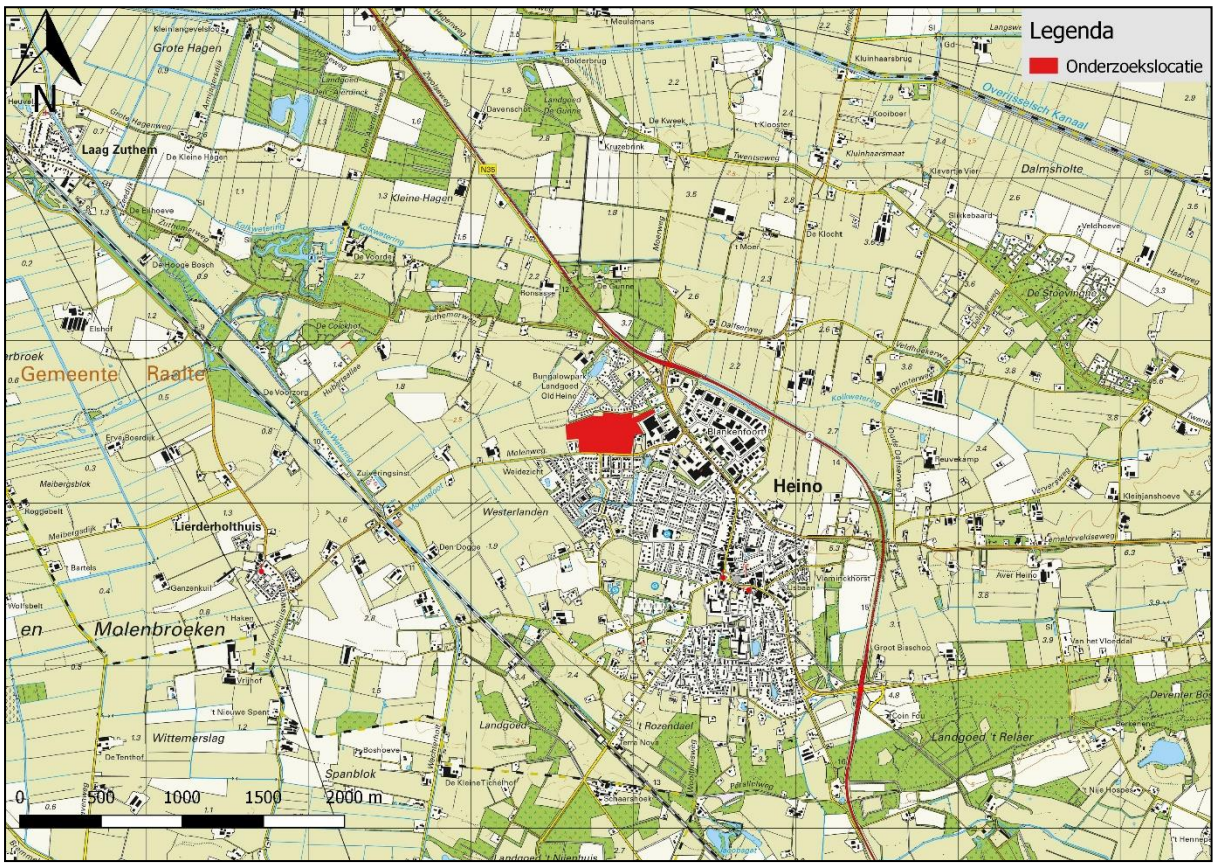

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een agrarisch perceel, ten tijde van het veldbezoek in gebruik als begraasd weiland. Binnen de onderzoekslocatie zijn enkele droogstaande sloten aanwezig. Daarnaast loopt er in het centrum en aan de oostzijde een bomenrij in noord-zuidrichting. In de noordoosthoek van de onderzoekslocatie is een ooievaarsnest aanwezig.

Ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich Bungalowpark Landgoed Old Heino. Ten oosten en zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich de bebouwde kom van Heino. Aan de westzijde van de onderzoekslocatie bevindt zich agrarisch landschap. De omgeving rond Heino bestaat eveneens uit agrarisch landschap.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 14 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek (d.d. 3 juni 2020).

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Centrale deel onderzoekslocatie, kijkend in noordelijke richting.

Figuur 4. Droogstaande sloot op centrale deel onderzoekslocatie, kijkend in noordelijke richting.

Figuur 5. Bomenrij op centrale deel onderzoekslocatie, kijkend in oostelijke richting.

Figuur 6. Zuidzijde onderzoekslocatie, kijkend in westelijke richting.

Figuur 7. Bomenrij langs oostzijde onderzoekslocatie, kijkend in noordelijke richting.

Figuur 8. Boerderij langs oostzijde onderzoekslocatie, kijken in noordelijke richting.

Figuur 9. Grasland grenzend aan bedrijventerrein in noordoosthoek van onderzoekslocatie, kijkend in noordoostelijke richting.

Figuur 10. Boswal langs noordzijde onderzoekslocatie, kijkend in westelijke richting.

Figuur 11. Omgeving onderzoekslocatie in noordwesthoek onderzoekslocatie, kijkend in noordelijke richting.

Figuur 12. Westzijde onderzoekslocatie en aangrenzende percelen, kijkend in zuidelijke richting.

Figuur 13. Zuidwesthoek van de onderzoekslocatie, kijkend zuidoostelijke richting.

Figuur 14. Droogstaande sloot op centrale deel onderzoekslocatie, kijkend in noordelijke richting.

Figuur 15. Onderzoekslocatie en plangebied voor de realisatie van 100 woningen.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens 100 woningen te realiseren binnen een deel van de onderzoekslocatie (zie figuur 15). Tevens is de initiatiefnemer voornemens de onderzoekslocatie zo vorm te geven dat de lokale biodiversiteit gestimuleerd wordt en klimaatbestendig is. Ten behoeve van de voorgenomen plannen zal het terrein worden ontgraven en waar nodig bomen worden gekapt.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 3 juni 2020. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Overijssel opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn *(artikel 3.1)*;
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn *(artikel 3.5)*;
- andere soorten *(artikel 3.10)*.

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen Gedeputeerde Staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van de desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingsroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische buitengebied kunnen dit zijn: boerenzwaluw, boomvalk, bosuil, buizerd, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, raaf, ransuil, roek, sperwer, steenuil en torenvalk. Van deze soorten kunnen de boerenzwaluw, bosuil, havik, huismus, kerkuil, raaf, roek en de sperwer op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten zijn afhankelijk van (dicht) bos (bosuil, havik, raaf en sperwer), hoge bomenrijen/populieren (roek), menselijke bebouwing (boerenzwaluw, huismus en kerkuil) of speciale nestkasten (kerkuil). Deze kenmerken zijn binnen de onderzoekslocatie niet aanwezig.

Roofvogels (boomvalk, buizerd en torenvalk)
Voor (de meeste) Nederlandse roofvogels geldt dat zij nestelen in bomen. Hierin maken zij zelf een nest of gebruiken een verlaten ekster- of kraaiennest. Binnen de onderzoekslocatie zijn geschikte nestbomen aanwezig. Gedurende het veldbezoek zijn in deze bomen geen natuurlijke nesten van roofvogels waargenomen. In een appelboom aan de oostzijde van de onderzoekslocatie is echter een nestkast aanwezig. Deze nestkast is in gebruik door torenvalken (zie figuur 16). In het NDFF Uitvoerportaal staat één waarneming van de boomvalk. Het betreft een waarneming van twee individuen die nest-indicerend gedrag vertoonden. Deze waarneming uit 2017 is gedaan in een bomenrij circa 100 m ten westen van de onderzoekslocatie. In het NDFF Uitvoerportaal staan enkele waarnemingen van de buizerd, waarvan geen één binnen de onderzoekslocatie. Geen van de waarnemingen betreft ‘nest-indicerend gedrag’. Wegens het ontbreken van nesten binnen en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie is overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van nesten van de boomvalk en buizerd uitgesloten. Het nest van de torenvalk is in de provincie Overijssel jaarrond beschermd. Hierdoor is bij de voorgenomen plannen overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de torenvalk niet op voorhand uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Ooievaar
De ooievaar broedt in Nederland doorgaans op speciale door de mens gemaakte nesten en nestpalen. Binnen de onderzoekslocatie is een dergelijk nestpaal met nest aanwezig. Deze nestpaal met nest bevindt zich in de noordoosthoek van de onderzoekslocatie. Ten tijde van het veldbezoek was het nest in gebruik en waren er twee jonge ooievaars zichtbaar (zie figuur 17). In het NDFF Uitvoerportaal staan meerdere waarnemingen van ooievaars in de omgeving van de onderzoekslocatie. Het nest van de ooievaar is in de provincie Overijssel jaarrond beschermd. Hierdoor is bij de voorgenomen plannen overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de ooievaar niet op voorhand uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Figuur 16. Torenvalknest in appelboom op oostelijke helft onderzoekslocatie .

Figuur 17. Ooievaarsnest in noordoosthoek van de onderzoekslocatie.

Uilen (ransuil en steenuil)
De genoemde Nederlandse uilensoorten nestelen in bomen (ransuil en steenuil), gebouwen (steenuil) of speciale nestkasten (steenuil). Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten van de ransuil of steenuil aangetroffen. Ten tijde van het veldbezoek is een steenuil waargenomen. Dit individu vloog van de meest oostelijke bomenrij richting de bosrand tussen de onderzoekslocatie en Bungalowpark Landgoed Old Heino. Van de steenuil staan waarnemingen in het NDFF Uitvoerportaal. De waarnemingen van de steenuil zijn gedaan langs de Molenweg, aan de zuidgrens van de onderzoekslocatie. Mogelijk heeft de steenuil een nestplaats in één van de bomen binnen de onderzoekslocatie of een boerderij in de omgeving. Tevens kan de onderzoekslocatie onderdeel uit maken van de functionele leefomgeving van de steenuil. De ransuil is niet waargenomen. Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de ransuil zijn uitgesloten wegens het ontbreken van waarnemingen en geschikte nestbomen. Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de steenuil zijn niet op voorhand uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Categorie 5 soorten
De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai.

Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.1.2 Algemene broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan algemene broedvogelsoorten zoals heggemus, houtduif, merel, roodborst en winterkoning. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn de onderzoekslocaties gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis. In het NDFF Uitvoerportaal staan enkel waarnemingen van de gewone en ruige dwergvleermuis in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie
De onderzoekslocatie is geheel onbebouwd, waardoor uitgesloten kan worden dat er verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen eveneens uit te sluiten. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen is niet aan de orde.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie
Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat
De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk ruige dwergvleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Het betreft aangrenzende agrarische percelen.

Vliegroutes
Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De greppels zijn lijnvormige structuren. Deze zijn echter teveel dichtgegroeid met lage vegetatie om zich nog te onderscheiden van de omgeving en daarmee ongeschikt als vliegroute. De twee bomenrijen aan de oostzijde van de onderzoekslocatie zijn te kort om een lijnvormige verbinding te vormen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden en vormen daardoor eveneens geen vliegroute. Er worden bij de voorgenomen ingreep dan ook geen potentiële vliegroutes verstoord.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende, in de provincie Overijssel streng beschermde

grondgebonden zoogdieren: bever, boommarter, bunzing, das, eekhoorn, egel, hermelijn, otter, steenmarter, waterspitsmuis en wezel.

Bever
De bever is gebonden aan water. De aanwezigheid van bossen langs de oever is daarbij een vereiste. Dergelijk habitat is binnen de onderzoekslocatie niet aanwezig. In het Uitvoerportaal van de NDFF staan geen waarnemingen van de bever in de omgeving van de onderzoekslocatie. Wegens het ontbreken van geschikt habitat en waarnemingen zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de bever uitgesloten.

Boommarter
De boommarter prefereert bosgebied als habitat en komt vrijwel niet buiten het bos voor. De onderzoekslocatie bestaat, op de twee bomenrijen na, uit agrarische percelen zonder dekking. Hierdoor vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat voor de boommarter. In het Uitvoerportaal van de NDFF staan geen waarnemingen van de boommarter in de omgeving van de onderzoekslocatie. Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de boommarter zijn uitgesloten.

Das
De das heeft een verblijfplaats doorgaans in een beschutte omgeving met veel schuilmogelijkheden als het bos. Hun burcht ligt doorgaans in een reliëfrijk gebied. De onderzoekslocatie zijn door het ontbreken van reliëf ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor dassen. Tijdens het veldbezoek zijn binnen de onderzoekslocatie en de directe omgeving eveneens geen eetsporen, latrines of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats van de das. De onderzoekslocatie is wel geschikt als foerageerhabitat van de das. Het foerageergebied van de das is niet beschermd, zolang de burcht blijft functioneren. Ten slotte staan in het Uitvoerportaal van de NDFF geen waarnemingen van de das in de omgeving van de onderzoekslocatie. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Eekhoorn
De eekhoorn komt in verscheidene habitats voor, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. De aanwezigheid van bomen is een vereiste. De onderzoekslocatie bestaat, op de twee bomenrijen na, uit agrarische percelen. Hierdoor vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat voor de eekhoorn. De paar hoge bomen op de onderzoekslocatie konden goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste-rust of verblijfplaats van eekhoorn kan worden uitgesloten. Ten slotte staan in het Uitvoerportaal van de NDFF geen waarnemingen van de eekhoorn in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Vanwege ontbreken van geschikt habitat, nesten en waarnemingen binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de eekhoorn uitgesloten.

Egel
De egel komt voornamelijk voor in bossen, parken en tuinen waar voldoende dekking aanwezig is. Binnen de onderzoekslocatie is enkel grasland aanwezig, zonder dekking. Hierdoor vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat voor de egel. Vanwege ontbreken van geschikt habitat binnen de onderzoekslocatie zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de egel uitgesloten.

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)
Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen als bunzing, hermelijn en wezel bevinden zich doorgaans in konijnenholen, muizenholen, of geschikte boomholtes. Wegens het ontbreken van dekking en het agrarisch karakter van de onderzoekslocatie vormen grote delen van de onderzoekslocatie geen ge-

schikt leefgebied voor kleine marterachtigen. Echter, de aanwezigheid van muizenholen en andere plaatsen binnen de onderzoekslocatie die dekking kunnen bieden is met name rond de bomenrijen, greppels en boswal aan de noordzijde van de onderzoekslocatie niet uit te sluiten. Daarnaast gebruiken zij lijnvormige landschapselementen als houtwallen en hagen om zich tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden te verplaatsen. Binnen de onderzoekslocatie zijn groene lijnvormige landschapselementen aanwezig in de vorm van de eerder genoemde bomenrijen, greppels en boswal. Daarnaast vormt de onderzoekslocatie mogelijk geschikt foerageergebied voor de genoemde soorten, zij het marginaal geschikt wegens het ontbreken van dekking. In het NDFF Uitvoerportaal staat een waarneming van de bunzing in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van de onderzoekslocatie. Van de hermelijn en wezel staan in de NDFF Uitvoerportaal geen waarnemingen in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van de onderzoekslocatie. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen als uitwerpselen of prooiresten aangetroffen. Aangezien met name de bomenrijen, greppels en boswal aan de noordzijde geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen vormt zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van kleine marterachtigen niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Otter
De otter leeft langs de oevers van stromend, schoon, en zoet water van bijvoorbeeld kanalen, meren en rivieren. Voldoende dekking, rust en voedsel is hierbij van belang. Aangezien binnen de onderzoekslocatie dergelijk leefgebied niet aanwezig is zijn vaste rust- of verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie uitgesloten. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de otter is uitgesloten.

Steenmarter
Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Binnen de onderzoekslocatie zijn geen gebouwen aanwezig. De onderzoekslocatie vormt daarmee geen geschikt habitat voor de steenmarter. Tijdens het veldbezoek zijn daarnaast geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocaties als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Ten slotte staan in het Uitvoerportaal van de NDFF geen waarnemingen van de steenmarter in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Gelet op het ontbreken van geschikt habitat, sporen en waarnemingen kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter. Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de steenmarter zijn uitgesloten.

Waterspitsmuis
De waterspitsmuis is een spitsmuissoort die voorkomt langs oevers van beken, rivieren en sloten met een rijke oever- en watervegetatie. Binnen de onderzoekslocatie zijn geen watergangen aanwezig die jaarrond watervoerend zijn. Tevens is de waterspitsmuis volgens het NDFF Uitvoerportaal de afgelopen 10 jaar niet waargenomen binnen of in de nabije omgeving van de onderzoekslocatie. De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van de waterspitsmuis is uitgesloten. Bij de voorgenomen werkzaamheden treden geen overtredingen van de Wet natuurbescherming op ten aanzien van de waterspitsmuis.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.3.2 Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn en diverse muis- en spitsmuissoorten. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen van deze soorten worden vergraven (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

5.4.1 Reptielen

Volgens de Verspreidingsatlas Reptielen van de NDFF en RAVON komen de volgende beschermde reptielensoort voor binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie: hazelworm en levendbarende hagedis. In het NDFF Uitvoerportaal staan geen waarnemingen van beschermde reptielen.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocaties is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde reptielen is daarom uitgesloten.

5.4.2 Amfibieën

Volgens de Verspreidingsatlas Amfibieën van de NDFF en RAVON komen de volgende amfibieënsoorten binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie voor: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander, kleine watersalamander, meerkikker en poelkikker. In het NDFF Uitvoerportaal staan enkel waarnemingen van de gewone pad in de omgeving van de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar. Geen van de waarnemingen is gedaan binnen de onderzoekslocatie.

Doordat permanente wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten. De aanwezige watergangen stonden al langere tijd droog en waren overgroeit met onder andere pitrus.

De onderzoekslocatie vormt weinig geschikt landhabitat voor amfibieën. Incidenteel kunnen algemene soorten als bruine kikker en gewone pad beschutting vinden tussen de beplanting en andere materialen die door langdurige aanwezigheid beschutting vormen. Voor de mogelijk incidenteel te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Wet natuurbescherming (zie hoofdstuk 6).

Voor de te verwachten soorten geldt in het kader van de Wet natuurbescherming, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter bij dempings- en graafwerkzaamheden wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

5.4.3 Vissen

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

5.5 Ongewervelden

5.5.1 Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veel-

al alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Daarnaast geldt voor libellen dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken van permanent oppervlaktewater kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van libellen is uitgesloten.

5.5.2 Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn), iepenpage (iep) en kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Aangezien de onderzoekslocatie bestaat uit agrarische percelen is het uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vlinders is uitgesloten.

5.6 Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.7 Vaatplanten

Aangezien de locatie geheel bestaat uit begraasd weiland en greppels met een pioniervegetatie met verschillende ruigtesoorten, is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. De aangetroffen planten op de onderzoekslocatie geven aan dat de bodem voedselrijk, zuur en vochtig is. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten in de pioniervegetatie op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vaatplanten is uitgesloten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Torenvalk
De torenvalk is beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de Vogelrichtlijn. De nesten van de torenvalk zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 4 van vogelnesten: ‘vogels die jaarlijks terugkeren naar een specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen’.

Op de onderzoekslocatie is sprake van een voortplantingsplaats in één van de bomen. Door de eventuele kap van de boom gaat een voortplantingsplaats verloren. Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaats betreft een overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk.

Het is tevens verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Opzettelijke storing betreft een overtreding van artikel 3.1 lid 4 en lid 5 van de Wet natuurbescherming. Indien de nestkast verplaatst kan worden naar een boom op het oostelijke of westelijk deel van de onderzoekslocatie heeft de storing (mogelijk) geen effect op de gunstige staat van instandhouding. In dat geval is er geen ontheffing benodigd met betrekking tot artikel 3.1 lid 4 en lid 5.

Ooievaar
De ooievaar is beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de Vogelrichtlijn. De nesten van de ooievaar zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 3 van vogelnesten: ‘zeer plaatstrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk is van bebouwing’.

Op de onderzoekslocatie is sprake van een voortplantingsplaats op een nestpaal. Door het eventuele verwijderen van de nestpaal gaat een voortplantingsplaats verloren. Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaats betreft een overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk.

Het is tevens verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Opzettelijke storing betreft een overtreding van artikel 3.1 lid 4 en lid 5 van de Wet natuurbescherming. Indien de nestpaal verplaatst kan worden naar het oostelijke of westelijk deel van de onderzoekslocatie heeft de storing (mogelijk) geen effect op de gunstige staat van instandhouding. In dat geval is er geen ontheffing benodigd met betrekking tot artikel 3.1 lid 4 en lid 5.

Steenuil
De steenuil en zijn leefgebied zijn beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de Vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- of voortplantingsplaats'.

De steenuil heeft twee relevante typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door de steenuil worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is.

Op de onderzoekslocatie is mogelijk sprake van een voortplantingsplaats in één van de bomen. De bomen kunnen tevens een functie hebben als roestplaats. Dergelijke roestplaatsen worden niet gerekend tot de vaste rust- of voorplantingsplaatsen, maar zijn wel onderdelen van de functionele leefomgeving die hoort bij de voortplantingsplaats (RVO, 2014).

Het foerageergebied van de steenuil is onderdeel van de functionele leefomgeving van de soort en is eveneens beschermd. Afname aan beschikbaar foerageergebied kan leiden tot het niet meer functioneren van een nestplaats. In de huidige situatie vormt de onderzoekslocatie mogelijk foerageergebied voor de steenuil.

Door de eventuele kap van de bomen gaat mogelijk een voortplantings- of roestplaats verloren en is er mogelijk sprake van een negatieve invloed op het functioneel leefgebied. De realisatie van woningen binnen het plangebied leidt daarnaast mogelijk tot een afname aan foerageergebied. Om de functie van de onderzoekslocatie en bomen voor en effecten op de steenuil vast te stellen dient er een aanvullend onderzoek naar de steenuil uitgevoerd te worden.

Indien er een nestplaats aanwezig is in een te kappen boom wordt de Wet natuurbescherming overtreden en is een ontheffing noodzakelijk. Indien de bomen enkel gebruikt worden als roestplaats wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Aangezien een roestplaats wel een belangrijke functie binnen het leefgebied van de soort heeft dient het verlies van de verblijfplaats gecompenseerd te worden binnen het territorium van de steenuil die op de onderzoekslocatie verblijft. Dit kan door middel van het plaatsen van nestkasten voor steenuilen.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen en de bomen buiten het broedseizoen worden verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien binnen het broedseizoen gewerkt wordt dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden door een ter zake kundige.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting en bomen buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.2 Grondgebonden zoogdieren

6.2.1 Streng beschermde zoogdiersoorten

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)
De groenstructuren op de onderzoekslocatie zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor kleine marterachtigen. Voor kleine marterachtigen geldt dat de werkzaamheden daarom mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor kleine marterachtigen te kunnen vaststellen en of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. Dit houdt in dat voor het onderzoek naar kleine marterachtigen in de periode van maart tot en met augustus zes weken onderzoek dient te worden gedaan met behulp van cameravallen (voor de bunzing) en marterboxen (voor de hermelijn en wezel) met lokstoffen. Gedurende het onderzoek dient er om de twee weken een veldbezoek te worden verricht waarbij de geheugenkaartjes en batterijen van de camera’s worden vervangen. Buiten de actieve periode dient het aantal cameravallen en marterboxen verdubbeld te worden en duurt het onderzoek 12 weken. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van kleine marterachtigen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een projectplan, dienen vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de provincie Overijssel, middels een ontheffingsaanvraag.

6.2.2 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.3 Amfibieën

De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor amfibieën die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Doden of verwonden van amfibieën kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Net als bij algemene zoogdieren kan dit gebeuren door het verwijderen van takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.4 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Rijntakken, bevindt zich op circa 6,1 km afstand ten zuidoosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 18).

Figuur 18. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstof-depositie zijn vanwege de afstand tot meest nabijgelegen Natura 2000-gebied en de aard en omvang van de werkzaamheden niet op voorhand uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (Aerius-calculator).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 400 m ten noorden van de onderzoekslocatie. In figuur 19 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 19. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

In de provincie Overijssel hoeft voor nieuwe ontwikkelingen buiten het Natuurnetwerk niet getoetst te worden op externe effecten / werking van de voorgenomen ingreep. Aangezien de onderzoeklocatie buiten het gebied behorend tot het Natuurnetwerk Nederland valt is vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland niet noodzakelijk.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij Gedeputeerde Staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De houtopstand op de onderzoekslocatie zijn gelegen buiten de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Echter, de te kappen bomen hebben een oppervlakte kleiner dan 10 are en vormen geen bomenrij van minimaal 21 bomen. Voor deze bomen geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht. Mogelijk is er wel een gemeentelijke kapvergunning benodigd voor de kap. Daarom wordt geadviseerd om navraag te doen bij de gemeente of voor de te vellen houtopstanden een meldingsplicht geldt.

9 BIODIVERSITEIT EN NATUURWAARDEN

9.1 Knelpunten en barrières

Om de biodiversiteit en natuurwaarden te verhogen is het belangrijk om de knelpunten en barrières in kaart te brengen. Soms kunnen deze knelpunten en barrières, door het treffen van simpele aanpassingen/maatregelen, omgezet worden in kansen ter verhoging van de biodiversiteit en natuurwaarden.

Door middel van het veldbezoek en bureauonderzoek van de quickscan Wet natuurbescherming zijn de knelpunten en barrières met betrekking tot de verhoging van de biodiversiteit voor de onderzoekslocatie in kaart gebracht.

Water(gangen)
Eén van de knelpunten binnen de onderzoekslocatie is de afwezigheid van permanent oppervlaktewater. De aanwezige watergangen stonden ten tijde van het veldbezoek droog. Gelet op de aanwezige vegetatie staan zij het grootste deel van het jaar droog. In de huidige situatie fungeren de watergangen als snelle afvoer voor water, om te zorgen dat het grasland binnen de onderzoekslocatie toegankelijk blijft voor vee en (landbouw)werktuigen.

In de nieuwe situatie dient binnen het plangebied (figuur 15) uiteraard geen wateroverlast te ontstaan. Door permanent watervoerende watergangen en wadi's te creëren, die het water afvoeren van het plangebied maar binnen de onderzoekslocatie houden, kan er leefgebied gevormd worden voor veel soorten en soortgroepen die (deels) afhankelijk zijn van water. De belangrijkste soortgroepen die voordeel hebben van (permanente) aanwezigheid van water binnen de onderzoekslocatie zijn:

- vleermuizen (foerageerhabitat);
- amfibieën (voortplantingshabitat);
- vissen;
- libellen (voortplantingshabitat).

Bomen en opgaand groen
Binnen de onderzoekslocatie zijn weinig bomen aanwezig, enkel binnen de oostelijk helft van de onderzoekslocatie zijn twee boomgroepen aanwezig. Langs de noordelijke rand van de onderzoekslocatie is een boswal aanwezig, echter buiten de onderzoekslocatie. Rond de watergangen is enig opgaand groen aanwezig, het overige deel van de onderzoekslocatie bestaat uit begraasd grasland. Veel soorten en soortgroepen hebben echter baat bij bomen en opgaand groen. Naast nestgelegenheden zorgen bomen en opgaand groen voor onder andere beschutting tegen de elementen, dekking tegen predatoren en voedsel. Een afwisselend en kleinschalig landschap komt de biodiversiteit ten goede.

Door het plangebied groen aan te kleden ontstaat een voor veel soorten en soortgroepen aantrekkelijk landschap. De delen van de onderzoekslocatie ten oosten en westen van het plangebied kunnen betrokken worden in het plan, om tot een groter aaneengesloten leefgebied te komen. Hierbij moet gedacht worden aan bomen en bosschages rond de te creëren watergangen en wadi's.

De belangrijkste soortgroepen die voordeel hebben van aanwezigheid van bomen en opgaand groen binnen de onderzoekslocatie zijn:

- vogels;
- vleermuizen;

- grondgebonden zoogdieren;
- insecten.

Voedselrijke/voedselarme grond
De onderzoekslocatie is in de huidige situatie in gebruik als begraasd en bemest weiland. Getuige de aanwezige vegetatie is de bodem rijk aan voedingsstoffen. Snel groeiende soorten uit ruigte- en pioniersvegetaties krijgen hierin snel de overhand, wat leidt tot een eenzijdige vegetatie. Een dergelijke eenzijdige vegetatie vormt geen geschikt leefgebied voor veel diersoorten.

Door de bovenste laag van de onderzoekslocatie af te graven wordt de bodem verschraald. Hierdoor wordt de bodem geschikt voor plantensoorten die, vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden, doorgaans alleen in natuurgebieden voorkomen. Een diverse vegetatieopbouw met voornamelijk een kruidenvegetatie, met zowel nectar- als waardplanten, komt tevens de insecten ten goede.

9.2 Kansen

Andere aspecten binnen de onderzoekslocatie vormen geen knelpunt of barrière maar zijn potentiële kansen die, door de juiste aanpak, daadwerkelijk leiden tot verhoging van de biodiversiteit en natuurwaarde.

Door middel van het veldbezoek en bureauonderzoek van de quickscan Wet natuurbescherming zijn de kansen met betrekking tot de verhoging van de biodiversiteit voor de onderzoekslocatie in kaart gebracht.

Lijnvormige structuren
Diverse soorten en soortgroepen gebruiken lijnvormige structuren om te migreren tussen verblijfplaatsen, verblijfplaatsen en foerageergebieden of foerageergebieden onderling. Door lijnvormige structuren uit te breiden kunnen leefgebieden in de omgeving met elkaar verbonden worden.

Binnen de onderzoekslocatie zijn reeds enkele lijnvormige structuren aanwezig. Hierbij moet met name gedacht worden aan de watergangen en bomenrijen. Door deze structuren in de nieuwe situatie te versterken en door te trekken kunnen bijvoorbeeld gebouwbewonende vleermuizen van hun verblijfplaatsen in de zuidelijker gelegen woonwijk naar het aanwezige groen en water rond Bungalowpark Landgoed Old Heino migreren. Hierdoor wordt de barrièrewerking van het in de huidige situatie aanwezig landschapstype doorbroken. De onderzoekslocatie kan als stepping stone dienen naar achtergelegen gebieden.

De belangrijkste soortgroepen die voordeel hebben van (permanente) aanwezigheid van bomen en opgaand groen binnen de onderzoekslocatie zijn:

- Vleermuizen;
- Kleine marterachtigen.

Reliëf
In de huidige situatie is de onderzoekslocatie zo goed als vlak. Reliëf in het landschap zorgt voor dekking voor diverse soorten en geeft de mogelijkheid om burchten en holen te maken. Vooral een soort als de das is afhankelijk van reliëf in het landschap.

Door in de nieuwe situatie de delen van de onderzoekslocatie ten oosten en westen van het plangebied heuvelachtig en met voldoende beschutting en dekking in te kleden ontstaan kansen voor de

das. In de omgeving van de onderzoekslocatie is reeds foerageerhabitat aanwezig in de vorm van landbouwgronden en bossen.

Nestgelegenheden
Veel dieren zijn voor hun nest- of verblijfplaats afhankelijk van bomen of speciale nest-/verblijfkasten. De steenuil is een voorbeeld van zo'n soort. Steenuilen nestelen vaak in holten in bomen, gebouwen of speciale nestkasten. Uit de quickscan Wet natuurbescherming blijkt dat de soort in de omgeving voorkomt. Tijdens het veldbezoek is een steenuil waargenomen binnen de onderzoekslocatie. Uit het bureauonderzoek blijkt daarnaast dat de steenuil meerdere malen is waargenomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Binnen de onderzoekslocatie zijn weinig geschikte nestlocaties, een nestplaats is echter niet uit te sluiten. Wel is het aantal bomen beperkt en een groot deel van de bomen is niet geschikt als nestboom. Tevens zijn er geen gebouwen of speciale nestkasten voor de soort aanwezig. In de huidige situatie gebruikt de steenuil de onderzoekslocatie mogelijk enkel om te foerageren. Door in de nieuwe situatie nestgelegenheden te creëren wordt de kans groter dat de steenuil de onderzoekslocatie tevens kan (gaan) gebruiken als nestlocatie. Nestgelegenheden kunnen gecreëerd worden door speciale nestkasten te plaatsen, woningen toegankelijk te maken of door bomen te plaatsen die als nestboom kunnen fungeren.

Hetzelfde geldt voor de reeds aanwezige ooievaar en torenvalk. Door in de nieuwe situatie de nestkast en nestpaal terug te plaatsen kan de onderzoekslocatie in de nieuwe situatie weer door beide soorten gebruikt worden om te broeden.

Andere voorbeelden van soorten die (deels) afhankelijk zijn van speciale kasten of menselijke bebouwing zijn:

- Huismus;
- Gierzwaluw;
- Vleermuizen.

Door ook voor deze soorten potentiële nest- / verblijflocaties te realiseren wordt de (lokale) biodiversiteit verhoogd.

Kleinschalig
Veel soorten houden van een kleinschalig en divers landschap. Deze kleinschaligheid zorgt voor bijvoorbeeld dekking, microklimaten en voedsel. In de huidige situatie bestaat de onderzoekslocatie uit nagenoeg één groot geheel. Door te zorgen voor onderbrekingen wordt de kleinschaligheid van de onderzoekslocatie vergroot. Door de plannen wordt de onderzoekslocatie al onderverdeeld in drie deellocaties. Dit bevordert de kleinschaligheid. Door de deellocaties ten oosten en westen van het plangebied in te delen met bijvoorbeeld heggen, overhoekjes, bomenrijen, watergangen en wadi's ontstaat een aantrekkelijk landschap voor veel soorten zoogdieren, vogels en reptielen. Ook insecten en andere ongewervelden hebben baat bij dergelijke micro-ecosystemen met verschillende microklimaten.

10 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Vollmer & Partners ecologisch onderzoek uitgevoerd en advies gegeven met betrekking tot de voorgenomen plannen aan de Molenweg (ong.) te Heino.

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

Op basis van het veldbezoek van de quickscan is gekeken naar de knelpunten en kansen voor het verhogen van de lokale biodiversiteit. De knelpunten, kansen en daaruit voortvloeiende ingrepen zijn samen met een advies in dit rapport opgenomen.

De initiatiefnemer is voornemens 100 woningen te realiseren binnen een deel van de onderzoekslocatie. Tevens is de initiatiefnemer voornemens de onderzoekslocatie zo vorm te geven dat de lokale biodiversiteit gestimuleerd wordt en klimaatbestendig is. Ten behoeve van de voorgenomen plannen zal het terrein worden ontgraven en waar nodig bomen worden gekapt.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	Het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren. Indien binnen het broedseizoen gewerkt wordt dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broed-vogelinspectie uitgevoerd te worden door een ter zake kundige.
	jaarrond beschermd	ja	ja	ja	ja	Nestplaats van ooievaar en torenvalk aanwezig. Ontheffing noodzakelijk voor verstoren / beschadigen van nest. Aanvullend onderzoek naar steenuil.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	Voldoende geschikt foerageergebied in omgeving van de onderzoekslocatie.
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen. Verder aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren als konijn en diverse muis- en spitsmuissoorten.
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als bruine kikker en gewone pad.
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-

Soortgroep	Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Overige ongewervelden	nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten	nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming	**Gebied aanwezig**	**Ingreep verstorend**	**Nader onderzoek**	**Vergunning-plicht**	
Natura 2000	6,1 km	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek stikstofdepositie.
Natuurnetwerk Nederland	400 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	**nee**	**nee**	**nee**	**nee**	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Van de torenvalk en ooievaar is een ingebruikzijnd nest aanwezig binnen de onderzoekslocatie. Het beschadigen of vernielen van deze nesten betreft een overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk. De onderzoekslocatie maakt daarnaast mogelijk onderdeel uit van de functionele leefomgeving van de steenuil. Een nestplaats is niet uit te sluiten. In dat kader is een aanvullend onderzoek naar het gebruik van de onderzoekslocatie door de steenuil noodzakelijk.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door bij het verwijderen van nestgelegenheden en groen buiten het broedseizoen te werken. Indien binnen het broedseizoen gewerkt wordt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie te worden uitgevoerd.

Ten aanzien van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) is, gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie, een aanvullend onderzoek noodzakelijk om de daadwerkelijke functie van het gebied voor kleine marterachtigen te kunnen vaststellen en te bepalen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn.

Ten aanzien van de te verwachten algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

De onderzoekslocatie is gelegen binnen de invloedsfeer van het Natura-2000 gebied Rijntakken. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de afstand tot het meest nabijgelegen stikstofgevoelig habitat en de aard en omvang van de werkzaamheden niet op voorhand uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht.

Gezien de afstand tot het Natuurnetwerk Nederland en de aard van de ingreep wordt aanvullend onderzoek naar de gebiedenbeschermingsparagraaf betreffende het Natuurnetwerk Nederland niet noodzakelijk geacht.

De te kappen bomen binnen de onderzoekslocatie vallen gezien het beperkte aantal en oppervlakte van de bomen niet onder de definitie houtopstanden, als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Overtreding van art. 4.2 en 4.3 van de Wet natuurbescherming is uitgesloten.

Tevens zijn op basis van het bureauonderzoek en veldbezoek knelpunten en kansen voor verhoging van de biodiversiteit binnen de onderzoekslocatie en directe omgeving in kaart gebracht. De belangrijkste knelpunten zijn:

- Afwezigheid van permanent watervoerende watergangen;
- Beperkte oppervlakte aan bomen en opgaand groen;
- Te voedselrijke grond.

De belangrijkste kansen zijn:

- Versterken / uitbreiden lijnvormige structuren;
- Realiseren van reliëf in landschap;
- Realiseren van nestgelegenheden;
- Kleinschaligheid bevorderen.

Econsultancy
Zwolle, 23 juni 2020

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; https://ndff-ecogrid.nl, zoekgebied Heino, periode 2010-2020.

Algemene websites

www.bij12.nl
www.kadastralekaart.com
www.nationaalgeoregister.nl
www.overheid.nl
www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën en reptielen)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)
www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)
www.vogelbescherming.nl (soortgegevens vogels)
www.wetten.overheid.nl (Wet natuurbescherming)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Provinciale websites

www.geoportaaloverijssel.nl
www.overijssel.nl (NNB en beschermde gebieden in Overijssel)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht.

Artikel 1.11. Zorgplicht
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. 2. De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn *(artikel 3.1)*;
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn *(artikel 3.5)*;
- andere soorten *(artikel 3.10)*.

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming.

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn
1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen. 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. 3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben. 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming.

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1. Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen. 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren. 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen. 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. 5. Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfijn, gewone dolfijn, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfijn, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfijn
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercuurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluiter, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergstern, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluiter, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinst waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tjiftjaf, torenvalk, tuinfluiter, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespendief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangstern, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, veldparelmoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten	akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, beklierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dreps, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooide vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuizeranjer, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw parelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam	

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming.

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwagen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij Gedeputeerde Staten. 3. Gedeputeerde Staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitattype als de omstandigheden waarin de soort of het habitattype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitattype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water**.** Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.